

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 2501
Tarih : 27.07.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Irak ve Suriye'deki 73. Ferman olarak bilinen Êzidî halkına yönelik gerçekleştirilen katliamların TBMM'de soykırım olarak tanınması konulu kanun teklifi gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Çağlar DEMİREL
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

İdris BALUKEN
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Değişleri			
Esas Komisyon	İşleri			
Tarih:	09 Ağustos 2016		E.No: 2/1318	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
et	el	RT	RT	AP
TBMM BAŞKANI	Onu			

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİGİ
27 Temmuz 2016
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
27 Temmuz 2016
No: 66304

GENEL GEREKÇE

Ortadoğu'nun kadim halkı Êzidîlerin anayurtlarında ve diasporada yaşayanları hakkında yeterli demografik veri mevcut olmamakla birlikte, dünya genelindeki nüfuslarının 600 bin ile 800 bin arası olduğu tahmin edilmektedir. Ortadoğu'nun ulus devletlere göre şekillendirilmeye çalışıldığı 20. yüzyılda Êzidîler sınırlarla birbirlerinden koparılmıştır. Êzidî halkının büyük bölümü Irak Kürdistan Federe Bölgesi içerisinde yer alan Şeyxan ve Sincar (Şengal) bölgesinde, bir bölümü Ermenistan, Gürcistan, Suriye Kürt Dağı, Suriye Ceziresi ve Halep ile Türkiye'nin Güneydoğusu'nda yaşamıştır.

Êzidîler tarih boyunca özellikle inançları nedeniyle katledilmiş ve göçe zorlanmışlardır. İnançlarının tarihi antik İranî dinlere kadar uzansa da özellikle 12. yüzyılda Şex Adî'nin vefatından sonra Laliş'teki türbesinin çevresinde toplanarak izole edilmiş müşterek bir hayat sürmeye başlamışlardır. Êzidîlik 13. ve 15. yy arasında özellikle doğuda Süleymaniye, batıda Antakya ve kuzeyde Kars'a kadar ulaşmıştır. Êzidîlerin kendi kültür, kimlik ve inançları devlet merkezli anlayışa sahip iktidarlarca toplumda marjinalize ve kriminalize edilerek Ezidîlerin kendi anayurtlarında pek çok katliam gerçekleştirilmiştir.

Anayurtları, Ortadoğu'nun büyük bir kısmını yöneten Osmanlı İmparatorluğu denetimindeki topraklarda yer alan Êzidîler, Osmanlı yönetimi tarafından asla millet statüsüne sahip olmamışlar ve devlet tarafından koruma görmemişlerdir. Türkiye Cumhuriyeti'nin ise, özellikle 1960'larda başlayan Êzidîleri modern Türk hayatına adapte etme baskıları, Müslüman olmamalarından kaynaklı pasaport gibi resmi belgelerde ayrımcılığa maruz kalmaları ortaya çıkan gerilimler sebebiyle pek çok Êzidî ülkelerini terk etmek zorunda kalmıştır. Benzer sıkıntılara Suriye ve Irak sınırlarında kalan Êzidîler de maruz kalmış ve nihayetinde göç etmek zorunda kalmışlardır. Özellikle Irak'ta Saddam Hüseyin'in Êzidîleri Araplaştırma çalışma ve çabalarının Êzidîler tarafından ret edilmesi neticesinde Êzidîlerin kasaba ve köyleri şiddetli baskılara maruz kalmış, sağlık hakkı ve kamu hizmetlerinden mahrum bırakılmışlardır. Özellikle 2007'de Şengal'de yeni bir katliama maruz kalan Êzidîler için Kürt Bölgesel Yönetimi 15 Ağustos 2007 tarihli basın bildirisi ve Kürt Anayasası taslağında "*Kürdistan Bölgesi'nin yurttaşlarına eşit haklar garanti edilir ve Kürdistan otoriteleri bunu başarmak için gerekli tedbirleri almalıdır*" şeklinde hüküm kurmayı amaçlamışlardır.

Farklı inanca sahip oldukları için geçmişte 72 kez katliama maruz kalan Êzidîlerin kaderi 21. yüzyılda da değişmemiş, inançlarını ve kültürlerini günümüze aktaran, diğer dini ve etnik gruplara göre fazla oldukları yerler olan Şengal ve Behzane/Başîqa da yaşayan Êzidîler IŞİD'in yıkım gücü yüksek savaş araçları ve teçhizatları karşısında savunma araçlarından yoksun şekilde 73. ferman olarak adlandırılan katliama maruz kalmışlardır. IŞİD tarafından yerlerinden ve yurtlarından edilen Êzidîler yaşamlarını devam ettirecek maddi temellerinin tamamından mahrum bırakılarak ölüme terk edilmişlerdir. Binlerce Êzidî öldürülmüş, binlerce

kadın ve çocuk kaçırılmış, yüzlerce çocuk, hasta ve yaşlı açlıktan ve susuzluktan, gündüz sıcağtan gece soğuktan yaşamını yitirmiştir. Bu kıyımla Êzidîlerin tarih sahnesinden silinmesi amaçlanmıştır.

Tüm dünyanın özellikle Türkiye, Federal Kürdistan Özerk Bölge, Irak ve Birleşmiş Milletlerin Êzidîleri koruması gerekir ve gerekmektedir. Sadece Kürtlere değil insanlığa miras kalmış bu kültürel inanç tüm dünyaya mirastır. Ayrıca Şengal'de IŞİD'in durdurulması IŞİD için sonun başlangıcı olmuştur.

IŞİD'in Şengal'e saldırısı sonrası Êzidîlere yönelik katliam ve soykırım politikaları tüm dünyanın dikkatini çekmiş, Êzidîlerin yaşadıkları insanlık dışı uygulamalar pek çok kez raporlanmıştır. 3 Ağustos 2014'te Avrupa Parlamentosu Êzidî soykırımını tanıma kararı almıştır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi tarafından 15 Haziran 2016 tarihinde yayınlanan raporda ise; IŞİD'in Êzidîlere yönelik soykırım işlediği belirtilmiştir. Suriye'deki hak ihlallerinin olduğu rapor, mağdurların da içinde olduğu 45 kişinin tanıklıklarını içermektedir. Aynı zamanda Suriye'de Bağımsız Uluslararası Araştırma Komisyonu'nun topladığı belge ve bilgilere dayanmaktadır.

BM Raporu'nda IŞİD'in Êzidî halkına yönelik öldürme, seks köleliği, kölelik, işkence, insanlık dışı muamele, Êzidî çocukların ailelerinden kopararak IŞİD'lilerin yanlarına verilerek kendi inançlarından ve toplumundan koparma gibi uygulamalarla Ezidi kimliğini yok etmeyi amaçladığı belirtilmiştir. Tüm bu bulguların Êzidîlerin kimliğinin tamamen ortadan kaldırılmasına yönelik olduğu açıkça dile getirilmiştir. Bu amaçla IŞİD Êzidîlerin en yoğun nüfusla yaşadıkları Şengal'e saldırmıştır.

BM raporu başta BM kurumları olmak üzere Suriye ve Irak gibi doğrudan soykırımla ilgili sorumluluk alması gereken ülkeler yanı sıra Türkiye gibi Êzidî göçün olmasıyla sorunun bir parçası olan ülkelere yönelik pek çok tavsiye içermektedir. Rapor, Güvenlik Konseyi'nin acilen Suriye'de devam eden soykırıma yönelik harekete geçmesini ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin devreye girmesine yönelik çağrı yapmaktadır.

Êzidî halkına yönelik saldırılar Irak'ta gerçekleşse de IŞİD tarafından insanlar Suriye'ye göç etmeye zorlanmıştır ve Êzidîlere yönelik insanlık suçları Suriye'de işlenmeye devam etmiştir. Bu nedenle rapor IŞİD'in Suriye'de Êzidî halkına yönelik işlediği suçlara ilişkin olsa da bu insanlık dışı uygulamaların sadece Suriye ile sınırlı olmadığı bilinmektedir. Raporda Êzidî Halkına yönelik soykırım, Suriye ve Irak'ın taraf olduğu 1948 Soykırım Suçunun Önlenmesine ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşmesi'deki tanıma göre belirtilmiştir. 1948 Soykırım Sözleşmesi'nin 2. maddesinde soykırım tanımı şu şekilde yapmaktadır:

Madde 2- Bu Sözleşme bakımından, ulusal, etnik, ırksal veya dinsel bir grubu, kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak amacıyla işlenen aşağıdaki fiillerden her hangi biri, soykırım suçunu oluşturur.

- a) Gruba mensup olanların öldürülmesi;
- b) Grubun mensuplarına ciddi surette bedensel veya zihinsel zarar verilmesi;
- c) Grubun bütünüyle veya kısmen, fiziksel varlığını ortadan kaldıracağı hesaplanarak yaşam şartlarını kasten değiştirmek;
- d) Grup içinde doğumları engellemek amacıyla tedbirler almak;
- e) Gruba mensup çocukları zorla bir başka gruba nakletmek

Hukuksal dayanak belirtildikten sonra IŞİD'in Şengal'deki Êzidîleri sistematik olarak 12 yaşından büyük erkek çocukları ve erkekler, kadın ve çocuklar ve 7 yaşından büyük erkek çocuklar olmak üzere üç gruba ayırdığı raporlanmıştır. Her bir grubun birbirinden farklı ve sistematik şiddete maruz kaldığı, IŞİD'in kendi ideolojisini zorla dayattığı ortaya çıkmıştır.

IŞİD özellikle Êzidî kadınları ve çocukları savaş ganimeti olarak esir almış, kaçırmış, köleleştirmiş, sistematik tecavüze maruz bırakmış, zorla din değiştirmeye zorlamış ve seks kölesi olarak satmıştır.

Türkiye kadim Êzidî halkının kutsal topraklarını barındıran ülkelerden biri olarak Êzidî inancının ve kültürünün katliam ve soykırımlarla yok edilmesinin önüne geçebilecek şekilde sorumluluk üstlenen bir ülke olmalıdır. Ne yazık ki Êzidî halkına yönelik soykırım tüm dünyada çok geç görülmüştür. Êzidîlerin bir anayurdu da Türkiye olduğu düşünüldüğünde Türkiye Êzidîlerin tarihsel olarak kültürlerinin ve kimliklerinin korunmasının aksine asimilasyoncu bir yaklaşım sergilemiş ve IŞİD'in soykırım yapmasına ses çıkarmamıştır. Aksine tüm dünya kamuoyunun ve BM, AB gibi kurumların zaman zaman uyarıda bulunduğu üzere Türkiye'nin insanlık düşmanı çeteler için bir geçiş ülkesi olduğu, para-lojistik transferlerinin Türkiye üzerinden yapıldığı ama bu konuda Türkiye'de yeterli ve gerekli tedbirlerin alınmadığı sıkça dile getirilmiştir. Tüm bunlar düşünüldüğünde Türkiye, 73. ferman olan Êzidî-Kürtlere yönelik soykırımı tanıyarak, IŞİD'e yönelik etkin mücadele yürüterek tarihi rolünü oynamalıdır. Başta kadınlar ve çocuklar olmak üzere IŞİD çetelerinin elinde olan Êzidî halkının özgürleşmesi, göç yollarına düşen binlerce Êzidînin topraklarına dönmesi yönünde üzerine düşen her türlü tedbiri ve politikayı uygulayarak halen devam eden soykırımın önüne geçmek adına adım atmalıdır. BM Raporu'nda IŞİD'in Şengal saldırısında Êzidîleri koruyan ve koridor açarak aktif bir şekilde yer alan Kürt güçleri olmuştur. Türkiye devleti olarak IŞİD'le etkin mücadele yürüten Kürt güçleri başta olmak üzere demokratik güçlerle Suriye'de barışın inşa edilmesi adına işbirliği yapmalıdır.

Bu amaçla " IRAK VE SURİYE'DEKİ 73. FERMAN OLARAK BİLİNE N ÊZİDÎ HALKINA YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN KATLIAMLARIN TBMM'DE SOYKIRIM OLARAK TANINMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ" hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Soykırıma uğramış bir kadim Ortadoğu halkı olan Êzidî halkının maruz kaldığı soykırım Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tanınmıştır.

MADDE 2- Êzidî halkına yönelik 73. Katliam olan 3 Ağustos günü Êzidî Soykırım Günü olarak tanınmıştır.

MADDE 3- Türkiye’de yaşayan ve Türkiye’ye göç etmek zorunda kalan Êzidî halkına karşı sorumluluklar tanımlanır.

MADDE 4- Êzidî halkına yönelik soykırım tehdidine ilişkin önlemleri belirler.

MADDE 5- Êzidî halkına yönelik gerçekleştirilen soykırımlara dair hakikatlerin ortaya çıkarılması konusundaki sorumlulukları belirler.

MADDE 6- Yürürlük Maddesidir.

MADDE 7- Yürütme Maddesidir.

**IRAK VE SURİYE'DEKİ 73 FERMAN OLARAK BİLİNER ÊZİDÎ HALKINA
YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN KATLIAMLARIN TBMM'DE SOYKIRIM
OLARAK TANINMASI KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi, IŞİD adlı terör örgütünün, 3 Ağustos 2014 tarihinde Irak Sincar (Şengal) bölgesinde 400 bin Êzidî-Kürdün yaşadığı coğrafyada onbinlerce Êzidîyi katlettiği, yüzbinlerce Êzidîyi göçe zorladığı, en az 3200 Êzidî-Kadını köleleştirdiği, Êzidî erkek çocuklarını kendi kimliğinden kopararak asimile ettiği ve tüm bu Irak ve Suriye'de işlenen sistematik şiddetin Êzidî halkının kimliğini ve inancını yok etmeye yönelik gerçekleştirdiği eylemlerin Êzidî halkına yönelik soykırım olduğunu ve bu soykırımının insanlığa karşı işlenmiş bir suç olarak tanır.

MADDE 2- Türkiye, Êzidî halkının maruz kaldığı, katliam, etnik temizlik, tehcir sebebiyle 3 Ağustos gününü Êzidî Soykırım Günü olarak tanır.

MADDE 3- Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan Êzidîlerin ayrımcılığa uğramamaları, nefret söylemi üretilmesinin önüne geçilmesi ve güvenlikleri için özel tedbirler alır. Kendi dillerinde tercüman hizmeti sağlanarak ana dillerinde hizmet sunar.

Êzidî Halkının kimliğini ve inancını koruyucu yönde önlemler alır. Türkiye sınırları içerisinde yaşamak isteyen ve Türkiye sınırları dışındaki topraklarına geri dönmek isteyen Êzidîlerin, kimlikleriyle, kültürleriyle güven ve ferah içinde yaşamaları konusunda sorumluluklarını yerine getirir.

MADDE 4- Türkiye Êzidî halkına yönelik soykırımın devam ettiğinden hareketle soykırımın sonlanması adına IŞİD'le mücadelede etkin bir şekilde yer alır. Türkiye'de IŞİD'in faaliyetlerinin sonlanması yönünde çalışma yürütür.

MADDE 5- Türkiye Hükümeti, Êzidî Soykırımının tüm yönleriyle ortaya çıkarılması, toplu mezarların açılması ve yaşanan saldırılardan etkilenmiş Êzidîlerin yeniden yaşam kurabilmeleri için gerekli ihtiyaçlarının maddi ve manevi olarak tazmin edilmesi konusunda aktif rol alır ve sorumluluk üstlenir.

MADDE 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.